

МЕХОВИЧ С.А., канд. екон. наук, професор, НТУ «ХПІ»

ТКАЧЕНКО М.О., асистент, НТУ «ХПІ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Протягом останніх десятиліть значення науки та нових технологій для економічного та соціального розвитку суттєво посилилося. У розвинених країнах зростання ВВП переважно пов'язане із створенням нових знань та запровадженням інновацій. Тому аналізу науково-технічного та інноваційного потенціалу слід приділяти більше уваги з боку державних діячів, які формують політику, адже якість управління інноваційними процесами стає визначальним фактором, який впливає на конкурентоспроможність національних економік.

У глобальному рейтингу конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму 2010-2011 Україна спустилася на сім позицій порівняно з минулим роком і опинилася на 89-ому місці серед 139 країн світу. Такі негативні тенденції мають бути обумовлені вагомими причинами, аналіз яких стає необхідним для запобігання посилюванню цих негативних тенденцій та розробки інструментів, за допомогою яких інноваційний розвиток національної економіки буде характеризуватися позитивними тенденціями.

Найголовнішою причиною інноваційного відставання України є низькоукладність промислового виробництва. Темпи зростання української економіки в довгостроковій перспективі визначатимуться темпами зростання промислової продукції. Тому Україна в найближчій перспективі повинна проводити активну промислову політику, направлену на модернізацію промисловості, на розширення долі продукції високотехнологічних галузей, прискорене оновлення основного капіталу, особливо в оброблювальних галузях економіки. З досвіду більшості розвинутих країн також відомо, що саме випереджаюче зростання промисловості зазвичай забезпечує необхідні структурні перетворення і стабільний довготривалий підйом економіки.

Незважаючи на фінансово-економічну кризу, щорічне зростання ядра нового технологічного устрою в розвинених країнах складає близько 35% (кластери нано-, біо- і інформаційно-комунікаційних технологій). Стійкий розвиток носить станко- і машинобудування, як пріоритетні галузі провідних світових виробників. Такі тенденції тривалий час були характерні і для України, проте з проголошенням самостійності всі ці програми і інноваційні процеси у сфері машинобудування були припинені за винятком невеликої кількості підприємств. Розширення четвертого і п'ятого технологічного устрою в Україні носить досить імітаційний характер. В той же час наявний інтелектуальний потенціал і віковий досвід промислового будівництва дозволяють говорити про можливу перспективу освоєння шостого технологічного устрою.

Слід щонайшвидше завершити формування системи стратегічного планування, у тому числі ввести норми відповідальності за досягнення намічених результатів і націлити механізми грошово-кредитної, податково-бюджетної і валютної політики на становлення ядра нового технологічного устрою.

Якщо правильно вибрати пріоритети, орієнтовані на випереджаюче становлення нового технологічного устрою, і створити фінансово-промисловий механізм їх реалізації, то можна встигнути осідлати нову хвилю глобального зростання, що розвертається на наших очах, і вивести українську економіку на траєкторію стійкого підйому.

Промислові підприємства за таких умов стають основними носіями інноваційних перетворень національної економіки, а отже повинні впроваджувати та дотримуватися відповідних стратегій розвитку і використовувати вдосконалені інструменти аналізу, оцінки та управління потенціалом свого інноваційного розвитку.